

El llibre de la setmana

W o el record d'infantesa

★★★★★

Georges Perec

Traducció de Margarida Casacuberta.

L'Avenç, 174 pàg. 18 €

"Tot el que en sabia cabia en menys de dues línies: la vida d'una societat exclusivament preocupada per l'esport, en un illot de la Terra del

Foc." No són les primeres paraules de *W o el record d'infantesa*, però van com l'anell al dit per situar el futur lector d'aquest petit gran llibre, una porta d'entrada lateral però molt acollidora a l'univers de Georges Perec (1936-1982). Si encara no heu gosat atacar un volum com *La vida (instruccions d'ús)*, aquesta és l'oportunitat de conèixer de ben a prop qui era aquest francès fill de jueus polonesos. Com si l'acabéssiu de trobar en un bar, fos tímid i us anés explicant la seva vida a batzegades, sabreu que va quedar orfe als sis anys, però no per accident, sinó perquè el seu pare va morir al cap de pocs dies d'haver estat ferit al front, i perquè la seva mare va desaparèixer en un dels trens de la mort cap al camp d'extermini d'Auschwitz.

Descobrireu també que va anar fent anys entre cases de tietes, àvies i llars d'infants. Que, en créixer, ho havia oblidat gairebé tot, tret d'algun nom de carrer, o una imatge fugaç d'un balcó, fins que es va posar a estirar el fil. Els records es van anar encadenant, i va poder construir, a base de pedaçons –a base d'escriptura– un mapa on poder-se incrustar, com una pedra preciosa a la punta d'un collaret: "Escriu perquè hem viscut junts, perquè he estat un enmig d'ells; [...] l'escriptura és el record de la seva mort i l'afirmació de la meua vida".

Però tot això no faria del llibre altra cosa que l'enèsim volum de records d'un nen víctima de la Segona Guerra Mundial. El que dona originalitat i tota una altra dimensió a *W* és l'altra història que conté: en capítols alterns amb els records d'infància, la novel·la va desplegant un relat de caire fantàstic que comença semblant una broma, però que acaba posant els pèls de punta, i que dona als records un ressò que no ens abandona dies després d'haver acabat el llibre, i potser mai del tot. És la història de

Perec va ser un dels autors més inquiets de la segona meitat del segle XX.

W, un illot remot on s'ha desenvolupat una societat d'allò més curiosa: els homes, des de ben petits, són entrenats per ser els millors atletes de la seva ciutat, que competirà amb les altres ciutats de l'illa en campionats a vegades locals i a vegades globals, una mena d'Olimpiades de la perfecció, que

Perec combinava els records amb la invenció d'una societat totalitària

ben aviat detectem que tenen més a veure amb la realitat totalitària i concentracionària que amb cap altra cosa: la descripció d'una societat ideal, on tothom aspira a ser el millor, va desvelant a poc a poc la part més fosca i atàvica de l'ésser humà, que arriba al seu apogeu amb

la descripció de les Atlàntides, la gran "festa" on són concebuts els infants. La llavor de la maldat i de la ignominia germina i creix d'allò més sana quan se la rega amb l'aigua totalitària: "Més ràpid, més alt, més fort" diu la divisa de la societat atlètica.

Com més avança el relat angoixant i de final impossible sobre els atletes de *W*, més s'afinen els records del narrador, que ja no parla de records boirosos, sinó de maneres d'encerar els esquís, o de melmelades de maduixa de regust dolent. Fins i tot l'assalta el record punxant d'un pal d'esquí que li va deixar una cicatriu a la barbata, culpable que, a partir d'un cert moment a la vida, es deixés aquella barba tan característica: som allò que ens ha passat pel damunt, sembla voler afirmar. Som nosaltres i el nostre revers tenebrós, podríem afegir-hi. Una lectura no apta per a ments innocents. –Marina Espasa

Som i llegim

Ada Castells

Una dosi de Rousseau

* Fa poc he tingut l'oportunitat de celebrar Sant Jordi amb un grup de presos de Can Brians 2. A la presó tot va molt lent. El temps es compta d'una altra manera i les celebracions arriben més tard. Després d'esperar el passí de visitant durant una hora, després de passar el control de quatre portes dobles, després de creuar carrers fantasma envoltats de murs i filats, després d'esquilar una olivera desorientada al bell mig d'una plaça, vam arribar al destí: una escola.

* Sí, una escola, amb les seves taules i cadires, treballs manuals, pissarres, ordinadors, alumnes i mestres actives com la *señorita* Isabel I, fins i tot, amb un pollesportiu i una biblioteca. Tot amb les seves retallades, naturalment, com ara s'estila.

* Em vaig trobar davant una cinquantena d'alumnes que tenien la característica d'estar empresonats i l'avidesa d'escollar una persona que els venia de fora i que havia triat la curiosa feina d'escriure. Per a mi els curiosos eren ells, però no vaig gosar demanar-los per què eren allà dins ni el temps que els tocava quedar-s'hi. Només un, al final de l'acte, m'ho va venir a explicar: "La majoria hi som per tràfic de drogues. Jo sóc un simple empresari, però al final em van enxampar. Digues a fora que aquí som bona gent".

* No li vaig dir que ara ja no es porta això de pensar que l'home és bo per naturalesa i que el pobre Rousseau ha caigut en desgràcia. Hobbes ha acabat fent més fortuna amb allò de l'home és un llop per a l'home i així cada dia som una mica més insegurs, estem més atemorits i ens costa mirar-nos a la cara. Allà dins tot és més extrem i una xerrada informal sobre llibres es pot tornar en una experiència emotiva. Vaig dir que parlaria d'ells, però no per dir que són bona gent. Jo no ho sé. Amb una tarda, no ho puc saber. Només sé que una bona dosi de Rousseau no ens faria cap mal. –Ada Castells

Lletres